

Iz Ljubljane. „Danica“ v poslednjem listu naznanja sledeče: Te dni bo visokočastitljiva namestnija škofijska razposlala razglas za pismo verne udanosti do sv. Očeta in zastran radovoljnih darov v ta namen.

Iz Ljubljane. V pondeljek — na sv. Jožefa dan — je obhajala Ljubljana slovesno odkritje krasnega spominka, ki ga je napraviti dala slavnemu c. kr. maršalu Jožefu grofu Radecki-mu, svojemu častnemu mestnjanu, kterega — kakor se bere v gospod dr. H. Costa-tovi knjižici — oženjenega leta 1798 z rojakinjo krajsko grofinjo Frančiško Strasoldovo dežela kranjska od leta 1807 med svoje deželane šteje, ko je grajšino teržiško v posest dobil. Ob 10. uri dopoldne se je začela slovesnost s sv. mašo v nunski cerkvi, kjer se je snidla pod predstvom svetlega nadvojvoda Ernest-a in prevzvišenega deželnega poglavarja grofa Chorinski-ga obila množica vojaških častnikov, med njimi tudi sin rajnkega maršala general-major Radecki, civilnih višjih uradnikov in druge gospôde, višjih duhovnih gospodov, mestnih odbornikov z župana-namestnikom na čelu in magistratnimi uradniki, vodjev in učenikom ljubljanskih šol itd. Krog drevoreda so stale kerdela tukajšnjih vojakov v paradi. Po maši se je cela množica zbrala na mestu svečanosti — v okinčani sredi drevoreda na kongresni ali kapucinarski planjavi, kjer je spominek postavljen, ki pa je zdaj še zagernjen bil. Ko je gospod Guttman, župana-namestnik, krepko zloženi posvečovanji ogovor blizo do konca izgovoril, se je po besedah: „Odgermi se spominek, in pokaži nam prijazno obličje našega visoko spoštovanega somestnjana!“ pokazala podoba slavnega maršala, ki jo je dunajski mojster Fernkorn (tudi danes tukaj pričujoč) iz bronu res izverstno vlil, da je živemu vsa podobna, naš domači mojster Toman pa ji iz karškega kamna podnožje tako lepo izdelal, da se delo ujema v vseh razmerah. Ko je bil spominek odger-njen, je stopila zala punčika Ambroževa Otilka pred spominek in serčno govorila, od gosp. prof. Melcer-ja v dostojni besedi zloženi govor, položivši nazadnje slave venec mu na podnožje. Ko je bilo vse to končano, so vse vojaške kerdela marširale memo spominka. Ob dveh popoldne je bilo na mestnem strelišu kosilo napravljeno 100 vojakom; zvečer je bila okolica spominka razsvitljena; v strelišu pa je bila veselica s tombolo v prid krajskim invalidom.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Ministerstvo je oklicalo razglas, po katerem imajo bukvice delavcov, ki jih nova postava za obertnike in rokodelce predpisuje, za potne pisma (pose) veljati.

— Po razglasu ministerskem se bo 1. maja tudi v vojaški Granici na cesarskih cestah cestnina tako pobirala kakor po družih cesarskih deželah.

— Že so tukajšni časniki za terdno vediti hotli, da se bo novo državno posojilo z loterijo za 200 milijonov gold. te dni oklicalo in sicer z 400.000 srečkami (lozi) po 500 in po 100 gld., ki bojo po 5 od 100 obresti (činža) donšale in bojo v 60 letih (2krat na leto) izsrečkane. Zdaj se pa spet pravi, da se ta loterijni zajem še ne bo oklical, ker vlada hoče o tem poprej svét pomnoženega državnega svetovavstva zaslišati, ki bode mesca maja poklican.

— Znani vitez Karl Ghega, prvi ministerski svetovavec za železnice, je 14. t. m. na Dunaji umerl 59 let star.

— Iz mnogih dežel našega cesarstva se sliši, da krajcarji, zlasti pa šestice, čedalje bolj zginjujejo. Krajcarji grejo na cesarsko Laško, kjer se pri današnji aži pri 3 krajc. 1 krajc. dobička vjame; šestice pa grejo na Turško, kjer nadomestujejo piastre, in pa na Parsko, kjer veljajo za parske dvojače.

— Vodja kreditnice gospod Richter je še zmiraj zapert, čeravno se je pred nekimi dnevi govorilo, da je nedolžen ali saj tako malo kriv, da bode za čas preiskave iz zapora izpušen. To se je toliko bolj mislilo, ker so se imenitni ljudje za-nj potegnili.

— Ministerstvo dnarstva je dalo naznanje, da se bo cesarski železni rudnik v Turii Remeti na Ogerskem po dražbi prodal; cenjen je na 84.000 gold. nov. dn.

— V tukajšno najdenišnico ali hišo za podveržene otroke so vzeli lani 8.000 podveržencov ali razpotnikov. To ni ravno velik dokaz tukajšne čudorednosti.

Iz Tersta. Kakor slišimo, se napenjajo vse moči, da bi se železnica med Nabrežino in Kasarso kmali dodelala; pravijo, da bojo tudi vojaki pomagali delati.

Iz Saleburškega. Pri nas kakor na gornjem Štajarskem je unidan toliko snega padlo, da najstareji ljudje takega ne pomnijo. Ker zdaj še zmiraj zmerzuje, potem pa utegne biti, da bo hipoma sneg se tajati začel, se bojimo nevarnih ponodinj.

Česko. Iz Prage se piše, da so na včerajšni živinski sejm pripeljali svinjo angležkega rodú 8 centov in pol težko, vola pa s 16 centi. Vse je občudovalo velikana.

Marsko. Ponarejeni bankovci po 100 gold. niso pri nas bele vrane; berž ko ne, so se zatrosili iz Ogerskega.

Horvaško-slavonsko. Iz Zagreba 13. marca. — Višje armadno poveljstvo je izročilo tukajšni deželni general-komandi 12.000 gold., naj jih po 100 in 150 gold. razdeli tistim 86 udovam in sirotam horvaško-slavonskih graničarjev, ki so v poslednji vojski smert storili.

— Iz rudnikov v Banatu se piše 13. t. m., da se je poslednje dni spet huda zima povernila; gore so spet polne snega; po dolinah pa žuga lakota; v bližnji rumunski vasi je te dni res nekoliko ljudi lakote umerlo.

Ogersko. Iz Pešta 15. marca. Danes je bilo tukaj nepokojno — piše „Wien. Ztg.“. „Študentje so hotli obhajati spomin prekucijnih homatij leta 1848 in se namenili v cerkev iti k biljami, potem pa na pokopališčih v Budi in Peštu moliti na grobih honvedov, ki so takrat smert storili. Policija je to zvedila in pred cerkve in pokopališča postavila stražo. Zjutraj ob 9. uri je prišlo res blizo 400 do 500 študentov v narodni ogerski opravi in so hotli najpred v veliko cerkev, potem pa v cerkev frančiškanov, in ker tudi tukaj niso noter mogli, so se podali v protestantsko cerkev, kjer so odzad noter prišli in po odpeti kratki molitvi, se na pokopališče poleg Francovega mesta podali; tu pa jim je uhod branila straža. Zabavlja je uradnikom so se podali na drugo pokopališče, kjer je med njimi in policijsko stražo se boj začel, v katerem so bili 3 študentje ranjeni, 9 pa vjetih, zoper ktere se je že sodniška preiskava začela. Mesto je bilo sicer popolnoma mirno“.

Iz Petrinje v Banatu se od 13. t. m. piše „Agr. Zeitg.“, da čedalje več Bosnjakov beži iz svoje domovine, kjer jih Turki preganjajo, in čez mejo zavetja iše. Poslednje tri dni jih je toliko le-sem pribežalo, da jih je po ulicah vse polno. Kakor pravijo, po 40 do 50 oboroženih Turkov plane v kristjansko vas, ki tako dolgo stiskajo prebivavce, pri kterih kaj dnarja čutijo, da jim morajo dati zadnji groš ali pa konec storiti. Ko so unidan nekega starca, ki je le-sem pribežal, vprašali, odkod da je? je vès nevoljen odgovoril: „I, odkuda? Iz proklete nam Bosne!“ To preganjanje terpi sicer že nekoliko let; al tako, kakor je zdaj, še nikdar ni bilo. Kaj bo iz tega? Kako hočemo mi preživiti revne Bosnjake, ki sami nimamo živeža odveč? Ako se oberremo v Pariz, in beremo, kar ondašnji časniki v eno mer terdijo, da kmali bojo homatije turške pozornost sveta na-se obračale, se to, kar se počasi na Turškem pripravlja, res čudno ujema s prerokovanjem francozkim.

Serbija. Iz Belligrada 17. marca. Po verjetnih pismih iz Carigrada je sultan kneza Mihaela Obrenovića

poterdil za naslednika Miloševega in prihodnjega kneza serbskega.

Laško. Sedaj se bo na Laškem kmali pokazalo, kakošen kruh bo iz moke, ki ga ondi že dolgo pečejo. Po vseh deželah, kjer so lani odstavili svoje prejšnje vladarje, in tudi po tistih, ki so se rimski vladi odcepile, so glasovanja končane, in čeravno številke še niso na drobno znane, ni dvombe več, da vse hočejo s Sardinijo združene biti. Da bo vlada sardinska vse te piške pod svoje krilo vzela, je ravno tako gotovo; zakaj to, kar imata cesar Napoleon in Cavour še nasprotnega med seboj, je le — tega si je vès svet zvest — le prazna komedija. Napoleon bo dovolil Sardiniji vse proti temu, da mu ona dá Savojo in Nico, ktere deželi bo cesar še le potem vprašal: ali hočete njegove biti? ko ju bo ljubeznjivo že s svojo armado objel. Ko pa bo sardinska vlada vzela v posest papeževe dežele, bo nastopilo prvo veliko vprašanje: kaj pa zdaj? kako bojo sv. Oče na to odgovorili? Do 13. t. m. ni še bilo iz Rima papeževo izobčivno (ekskomunikativno) pismo v Turinu; prišel je pa drugi opomin, ki je predhodnik izobčivnega pisma. To je eno, najbolj važno. Drugo pa je, da Švicarji protestirajo zoper združenje Savoje s Francozkom, ker to žali njih pravice, in da pripravljajo pismo do evropskih vlad, ki po pogodbah od leta 1815 imajo porokbiti Švajci za nje celo to in nje pravice. To je drugi klopčič, ki ga bo pa cesar Napoleon s svojo sedanjo vsemogočnostjo, kakor se kaže, lože rešil, kakor unega kralj Viktor Emanuel. Sliši se namreč, da angležka in pruska vlada ne bote sicer protestirale zoper združenje Savoje s Francozkom, ampak le rekle bote pohlevno, da ne priznate tega združenja. Avstrijska vlada se tudi ne bo zoperstavljalna temu združenju, ker je nek angleški na vprašanje: kaj pač ona misli zastran Savoje? brez ovinkov ji odgovorila: „ravno to, kar je angležka lani mislila zastran združenja Lombardije s Sardinijo“. Od rusovske vlade se celo nič ne vé. Kako prijazno je sicer angleško ministerstvo Napoleonu, se vidi očitno iz tega, kako skerbno tolaži in kroti državni zbor, naj nikar preveč ne mermra zoper cesarja, da ne zdraži mogočnega leva, in menda da je tudi v tej prijaznosti poslalo unidan vojnih bark pred Napolje, da strahujejo napolitansko vlado, ako bi se hotla mešati v rimske zadeve in s tem razjeziti cesarja Napoleona. Sardinska vlada pa se v tem, kakor „Tr. Ztg.“ piše, pripravlja za vojsko, kakor da bi že gorelo pred durmi; za vojaščino pripravni fantje vseh let so že sklicani, proviant se nabira, konji se nakupujejo, orožnice delajo noč in dan, za 14.000 vojakov je montura naročena. Kdo bode poveljnik zedinjene laške armade, menda ni težko uganiti, ker je telegraf od 16. t. m. prinesel novico, da se je general Lamormora odpovedal temu poslu.

Francozko. Iz Pariza 18. marca. Vsaki dan se pričakuje v vladnem časniku „Moniteur-u“ razglas, ki bo povedal, da „je cesar z svojo vlado vse storil, da bi se bile pogodbe Villafranske in Zürichske spolnile, in da se je na vso moč poganjal ubraniti združenje Toskane s Sardinijo in razžaljenje papeževih pravic; al ker so ljudstva drugač sklenile, mora poterditi njih sklepe. Po tem bo razložil tudi vzroke, da francozka vlada le zato hoče Savojo in Nico, ker ste te deželi francozkemu cesarstvu porok miru, in zatega voljo se Napoleon nadja, da bojo vse vlade enoglasno rekle, da je to prav“. — Po tem, kar se zdaj bere v laških in angleških časnikih, ne bo čuda, ako „Moniteur“ v kratkem prinese tak razglas.

Angleško. V Londonu, glavnem mestu angleške države, je sedaj 530 milodarnih zavodov (inštitutov), ki se vzderžujejo z dobrovoljnimi doneski. V ta namen se vsako leto nabere blizo 20 milij. goldinarjev. In tega je treba v

Londonu, ker v tem najbogatejšem mestu celega sveta je tudi največ siromaštva, pa tudi malopridnih ljudi. V londonske delavnišnice se jemlje vsako leto okoli 70.000 vlačugarjev, med katerimi je čez 1000 tatov. Temu se ni ker vrednost ukradenih stvari, ki se londonski policiji leto čuditi, in dan naznanijo, znaša vsako leto okoli pol milij. goldinarjev.

Prusko. Časniki berlinski povzdigujejo glas za 3000 družin, katerim v Zadnjem Pomorskem lakaota žuga, ker že nimajo družega nič vziti kot skorjo z dreves. Če je ministerstvo 22 milijonov določilo za pomnoženje armade in za stroške armadnih preuredb, se mora — pravijo — vendar pričakovati, da 15.000 ljudem nemudoma saj toliko kruha privoši, da ne bojo glada poginili!

— V državnem zboru 14. t. m. je bila stara postava od odertije overžena.

Rusovsko. Iz Petrograda se 3. t. m. piše, da so v Karkovem zasledili skrivno študentovsko družbo, ki je v svojih zborih izdelala osnovo ustava (konstitucije) za Rusovsko. Že je vlada ukazala oestro preiskavo tega početja, ki je popolnoma enako tistemu rusovskih oficirjev, ki so pod rajnim carom Aleksandrom I. zahtevali ustavno vlado.

Amerika. V Filadelfi izhaja — kakor „Napredak“ piše — pod naslovom „Comet“ (repata zvezda) nov časnik, ktereга 13 let stari fant z imenom T. S. Cumings vreduje, stavi, tiska in raznaša. — Hvala Bogu! da takih prečudnih fantinov pri nas v Evropi še ni.

Loterijne srečke:

V Terstu 17. marca 1860: 77. 73. 41. 38. 68.
Prihodnje srečkanje v Terstu bo 31. marca 1860.

V Gradcu (10. marca 1860: 8. 76. 83. 52. 12.
na Dunaji) 36. 43. 72. 63. 22.
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji bo 24. marca 1860.

Žitna cena

v Kranji 12. maja 1860.

Vagán pšenice domače 6 fl. 16. — banaške 6 fl. 20. — reži 4 fl. 20. — ječmena — fl. — — ovsa 2 fl. 65. — prosa 4 fl. 20. — ajde 3 fl. 70. — koruze 5 fl. 36. — soršice — —

Kursi na Dunaji

17. marca 1860.

v novem denarji.

Deržavni zajemi ali posojila.	Druge obligacije z lotrijami.
5% obligacije od leta 1859	Kreditni lozi po g. 100 .g. 102.40
v novem dnar. po 100 g. g. 63.50	4 1/2% Teržaški lozi po 100 „ 127.—
5% nar. posojilo od l. 1854 „ 77.40	5% Donavsko-parabrod-
5% metalike . . . . . 69.—	ski po g. 100 . . . . . 103.—
4 1/2% „ 60.25	Knez Esterhazy. po g. 40 „ 84.—
4% „ . . . . . 54.—	Knez Salmovi po g. 40 „ 38.50
3% „ . . . . . 41.—	Knez Palfyovi po g. 40 „ 36.50
2 1/2% „ . . . . . 35.—	Knez Claryovi po g. 40 „ 36.75
1% „ 13.50	Knez St. Genoisovi po g. 40 „ 37.—
Obligacije zemlišn. odkupa.	Knez Windischgrätz. po g. 20 „ 22.75
(po 100 gold.)	Grof Waldsteinovi po g. 20 „ 27.75
5% doljno - avstrijske g. 90.—	Grof Keglevičevi po g. 10 „ 16.—
5% ogerske . . . . . 72.—	Budimski . . . po g. 40 „ 37.50
5% horvaške in slavonske „ 70.—	Denarji.
5% krajske, štajarske,	Cesarske krone . . . . .g. 18.22
koroške, istrijske „ 86.—	Cesarski cekini 6.28
Deržavni zajemi z lotrijami	Napoleondori (20 frankov) „ 10.66
Zajem od leta 1834 po 250 „ 390.—	Souvraindori 18.40
„ „ „ 1834 petink. „ 390.—	Ruski imperiali 10.85
„ „ „ 1839 . . . . . 122.50	Pruski Fridrikdori 11.33
„ „ „ 1839 petink. „ 119.—	Angleški souvraindori 13.33
4% narodni od leta 1854 „ 103.50	Louisdori (nemški) 10.82
Dohodkine oblig. iz Komo „ 15.75	Srebro (azijo) 32.25